

Her Mahalleye Yerel Yönetim Çokdilli Kreşleri

DIERG

Diyarbakır Eğitimi İzleme ve Reform Girişimi

Öneri Notu

21 Subat 2021, Diyarbakır

www.dierg.org

Çocuğunuzun Anadilini, Babadilini Öğrenmesini İstiyorsanız

Her Mahalleye Çokdilli Kreş

Türkçe + İngilizce + Anadili/Babadili

Belediyeden Bir Dilekçeyle İstemek Hakkın

Kurmanca

Թ

Xh

Ф

Թ

Çerkesce

Б

Sh

Abazaca

Lazca

Ж

Ч

Zazaca

Q

Խ

Domca

Ӏ

Ê

Đ

A

ل

Q

Խ

Ը

Ը

Nj

Й

Romanca

Arapça

Ermenice

Ծ

Y

Ը

Ը

Arnavutça

Š

Z

Gürcüce

Boşnakça

Џ

Ц

Ծ

Ի

Adigece

Dž

DIERG

Diyarbakır Eğitim İnceleme ve Reform Kurumu

**“Her Mahalleye Yerel Yönetim Çokdilli Kreşleri”
Öneri Notu**

Telif Hakk,: Tüm haklar, saklıdır. Bu eser kaynak gösterilmek suretiyle ticari amaçlar dışında her türlü boyut ve formatta kullanılabilir, bastırılabilir, dağıtılabilir, içeriği kullanılabilir.

Afi görseli: Gülbin Altınakar Çelebi

Tasarımcı: Zeynel Doğruyol

www.dierg.org

İletişim:

diergiletisim@gmail.com

çindekiler

Sunu 5

Giri 12

Neden Çokdilli kre 16

Yerel Yönetimlere Çokdilli Kre ler için Öneriler 1

Bütçe 20

Mevzuat 20

Kre binas, 21

E itim 22

Ücret 24

E itmenler 25

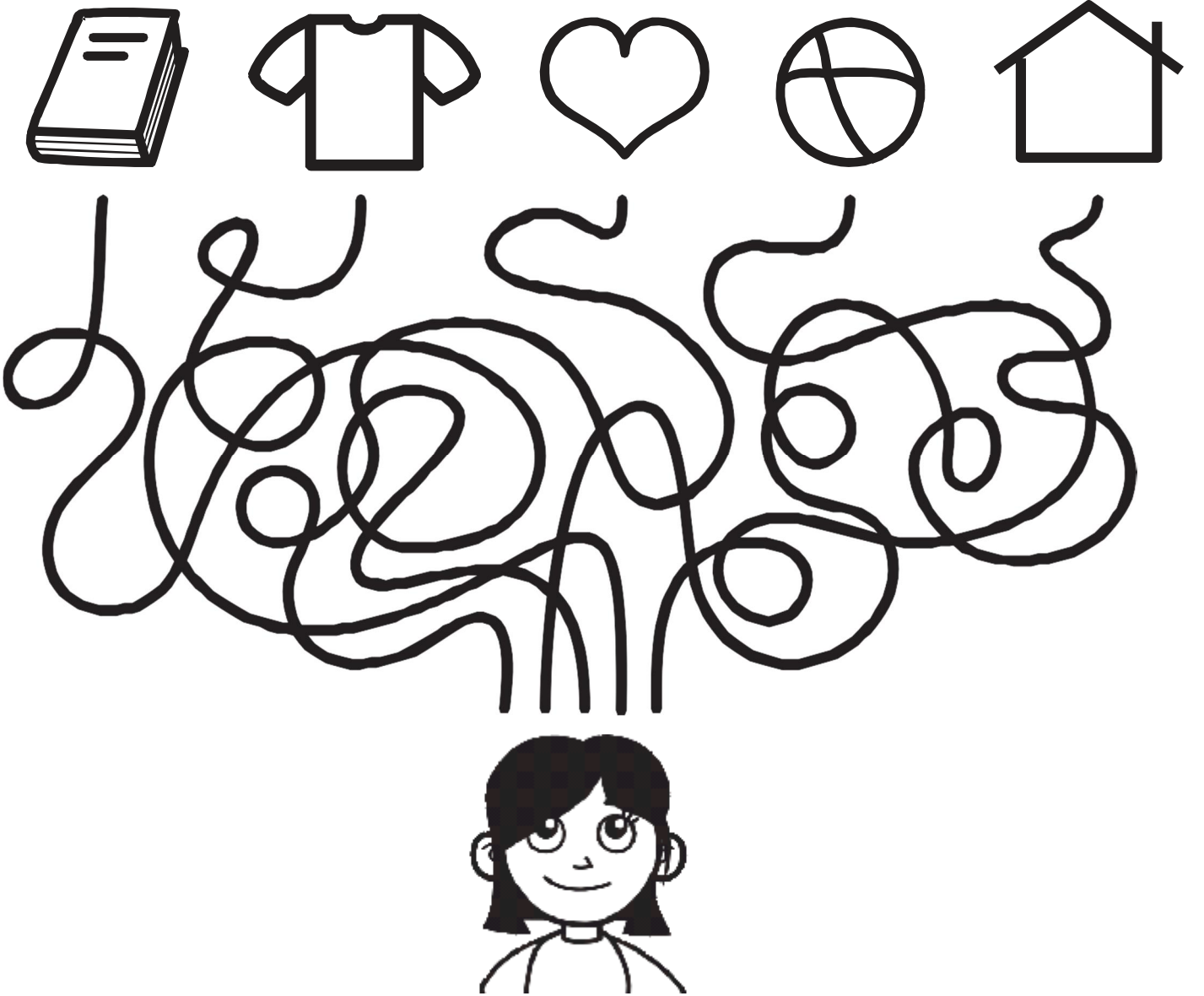
Denetim 27

Ebeveyne destek 28

Kre ler aras,nda koordinasyon 2

Kaynakça 30

Her Mahalleye Çokdilli Kreş

Sunu

Erken çocukluk dönemi çocuğun fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimi için kritik bir aşamadır. Eğitimde sosyo coğrafya, sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik eşitsizliklerden kaynaklanan olumsuzluklar varsa, giderebilmek için olanaklar artırılmalıdır.

Günümüzde tek dil politikası yavaş da olsa terk edilmiş; ortaokul, halk eğitim merkezleri, lisans, lisansüstü ve İSMEK gibi kurumlarında Türkçeden başka anadilleri de yerini almıştır.

Günümüzde, Türkçe dışındaki anadilleri kreşlerde de yerini alabilir. Dil yuvaları işlevi kazanacak bu kreşler, çocuğun zihinsel gelişimi dilsel gelişim ile orantılı olarak geliştiğinden önem arz etmektedirler. Çocukların farklı dillere ait sesleri, yapısal oluşumları, anlam alanlarını ve sistemleri edinmesi farklı bilişsel becerilere sahip olmalarını da sağlayacaktır. Tek dilin anlam alanında sıkışıp kalmayacaklardır. Doğal ortamda, mevcut çokdillilik potansiyelini bilişsel gelişimleri için değerlendirmeleri yanında anadili ile olan bağlarını devam ettirebilmeleri çocukların psikolojik gelişimini de olumlu yönde etkileyecektir.

Yaşayan dillerde ya da anadilinde eğitim temel haklar arasındadır. Yerel yönetimlerin çokdilli kreşlerde bu hizmeti vermesinde yasal engel bulunmamaktadır.

Diyarbakır Eğitimi İzleme ve Reform Girişimi (DİERG), ebeveynlerce talep edildiğinde yerel yönetimlerin her mahallede çokdilli (‘İngilizceyi de içeren anadili temelli anadilde kreş’ ya da ‘İngilizceyi de içeren Kürdce temelli Türkçe kreş’ yani üç-dilli) kreş açılmasını önermektedir.

Çünkü araştırmalar, normal gelişimini sürdüren bir çocuğun, yeterli dilsel girdiye ulaşabilmesi halinde, üç tane dili anadili yetkinliğinde edinebildiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de birkaç yerel yönetim kreş açma ve sürekliliğini sağlama konusunda deneyimini artırmaktadır. DİERG bu deneyimin mevcudiyetinde; kreşlerin bir taraftan gerekiyorsa her mahalleye yaygınlaşmasını, diğer taraftan ebeveynlerin talepleri olduğunda bu kurumlarda çokdilli eğitim de verilmesini önermektedir.

TIMMS, PISA, DPT ve TÜİK'in geçmiş ve son verilerine göre özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde eğitimde kriz süregelmektedir. Günümüzün 0-5 yaş aralığındaki çocuklara çokdilli kreşlerde verilecek eğitim desteği; pandemi sürecinde pandemi öncesine nazaran daha da artan eşitsizliği azaltacaktır.

0-6 yaş çocuğu olan her 4 anneden birinin anadili Türkçe değildir ve anadili Türkçe olmayan annelerin %20,7'sinin anadili Kürdcedir. Bu oranlara anadili Kürdce olmayıp da babadili Kürdce olan anne (ve çocukların) oranı dahil değildir. Çocuğun anadili kadar babadilinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, DİERG açıklamalarında anadili yanı sıra babadili kullanımına da yer vermektedir.

Anadili ve/veya babadili Türkçe olmayan ebeveynler arasında çocuklarının kreşlerde de anadilini ve/veya babadilini geliştirmesini, öğrenmesini isteyenler olabilir. Bu nedenle bu öneri notunda kullanılan ebeveyn kelimesi öncelikle çocuğunun erken çocukluk dönemi eğitiminin anadilini ve/veya babadilini de içermesini isteyenleri belirtmektedir.

Mahallede yani evlere yakın bölgede çokdilli kreş açılması önerisinin bir diğer temel sebebi de 2012 TÜİK verilerine dayanmaktadır. Buna

göre, 0-5 yaş arası çocukların bakımını %90 anneler, %4,8 babaanneler, %3,5 anneanneler üstlenmişken, babalar için oran sadece %1,5'tir. Mahallelerde çokdilli kreşler açılması özellikle kadınlar açısından olumlu olacaktır.

DİERG, anadili ve/veya babadili Türkçe olmayan ve kendi dillerinin çocuklarının eğitiminin bir parçası olmasını isteyen ebeveynlere bu hizmetin yerel yönetimlerin açacağı çokdilli kreşler yoluyla karşılanabileceğini belirtmekte ve bunun nasıl olacağına dair öneriler sunmaktadır.

DİERG, ebeveynlerin ve çocuklarının iyi olma hallerinin artması; vatandaşın anadili gereksinimlerini de karşılayan yerel yönetim anlayışının başlatılması ve yaygınlaşması amacıyla bu öneri notunu hazırlamıştır.

Çocuğunun çokdilli kreş hizmeti almasını isteyen ebeveynlerin yerel yönetimlere dilekçe ile ya da belediyenin web sayfasından başvurması halinde, yerel yönetimlerin başvuru sayısında alt ya da üst sınır önerilmeksizin talebi karşılaması sosyal hizmet gereğidir.

Bu öneri notu ‘çokdilli erken çocukluk dönemi bakım hizmeti’nin kamunun temel sorumluluklarından biri olduğunu bir kez daha yerel yönetimlere, ebeveynlere ve hak savunucularına duyurma amacındadır.

Anadilinin ve/veya babadilinin çocuklara aktarılmamasını devletin tek dil politikası belirlemiştir. Bu dillerin geçmişteki yetkinliğine ulaşmasında ve yaygınlığını kazanmasında DİERG üzerine düşeni yapmaya çalışırken; kendisi dışında kalan kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmaya hazırdır.

Ebeveynlerin yerel yönetimlere çocuğunun çokdilli eğitimini de kapsayan kreş önerisine dair ebeveynlerin girişimini DİERG takip edecektir. Bunun sağlanabilmesi için de ebeveynler yerel yönetimlere başvuru yaptığını ve nasıl sonuçlandığını DİERG’e de iletilebilir. Böylece, hem önerinin etkisi ve hayata geçişini izlemeye hem de yaşanacak olası olumsuzlukları gidermeye yardımcı olabilmekte DİERG inisiyatif alabilecektir. Gelişmeler oldukça toplum da DİERG tarafından bilgilendirilecektir.

DİERG yerel yönetimlerin kreş açma, eğitim programları belirleme, personel seçimi ve denetlenmesi aşamalarına kamu yararına aktif olarak katılmaya gönüllüdür.

Giri

Çocukların yaşama hakkı, güvenlik hakkı, aile hakkı, ifade hakkı, şiddetten korunma gibi hakları vardır.

Çocukların, kendi kimliklerine sahip olma hakkı vardır. Kimlik; çocukların kim olduklarını, adlarını, uyruklarını ve aile ilişkilerini gösteren resmi bir kayıttır. Hiç kimse kimliklerini onlardan almamalıdır. Böyle bir durum olduğunda, devletler; çocukların kimliklerini hızlı bir şekilde geri almasına yardımcı olmalıdır.

Çocukların tam potansiyellerine ulaşmaları ve mümkün olan en iyi geleceğe sahip olmaları için dinlenme, rahatlama, oyun oynama, yaratıcı ve kültürel etkinliklere katılma hakkının da korunması ve hayata geçirilmesi gerekir.

UNICEF'in yukarıdaki cümlelerine detay eklemek gerekirse; Çocukların, anadiline ve/veya babadiline sahip olma hakkı da vardır.

Merkezi yönetim yerel yönetimlerin sosyal politikalardaki yetki ve sorumluluğunu artırmıştır. Belediyeler sosyal yardım, sağlık, eğitim, meslek edindirme gibi birçok alanda faaliyet yürütmektedir. Özellikle yaşlı, kadın, çocuk, engelli gibi dezavantajlı kesimlere yönelik çalışmalar artarak devam etmektedir.

Yerel yönetimlerin geleneksel bütçeleme başlıklarını ve oranlarını tartışma, maddi kaynakları değerlendirme önceliklerini ve alışkanlıklarını irdelemek toplumcu katılım anlayışının gereğidir.

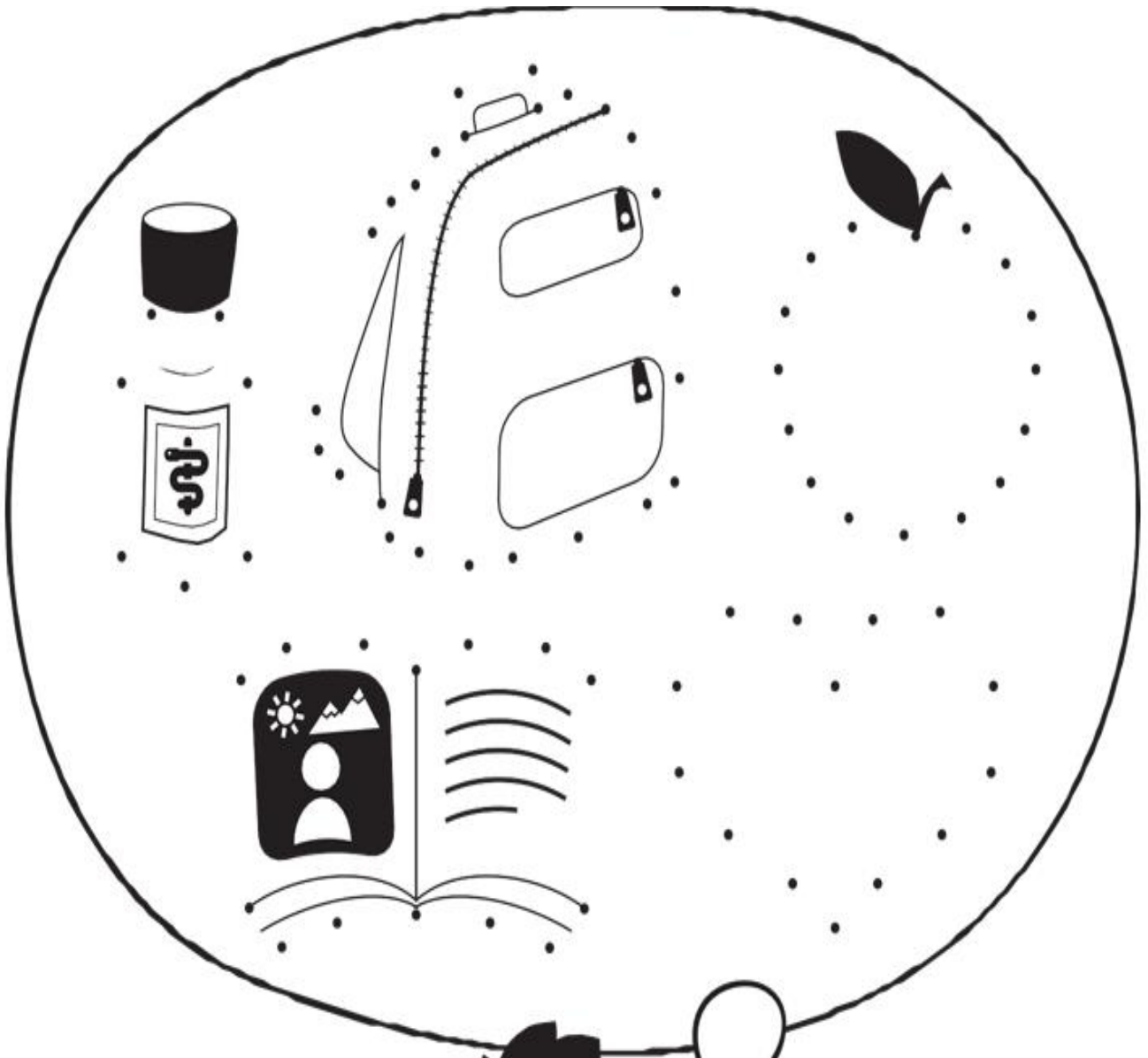
Kamuoyu; yerel yönetimlerin sosyal politikalara bütünsel yaklaşım sergilemesi; her bir sosyal soruna müdahaleci olması, daha çok kaynak, enerji ve zaman ayırması için takipçi ve baskıcı olmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın izniyle okul öncesi kurumlar açmak ve işletmek de belediyelerin görev alanları arasındadır. Bu yetkiyle Bakırköy, Beyoğlu, Kartal, Maltepe, Sarıyer, Kadıköy, Beşiktaş gibi belediyeler kreş/yuva açmıştır.

Kreş hizmetinde olduğu gibi yerel yönetimlerin çokdilli kreş açması ve idaresini sağlamasında da yasal engel bulunmamaktadır.

Her çocuğun sosyal hakkı olarak, erken çocukluk bakım ve çokdilli eğitim hizmetlerinin kurumsallaşması ve yaygınlaşması; zorunlu, mümkünse ücretsiz ve nitelikli olması için merkezi yönetim de yerel yönetimleri çokdilli kreş açmaları ve işletmeleri için özendirme ve cesaretlendirmelidir.

Yerel yönetimlerin çokdilli kreş hizmetlerine kaynak ayırma ve artırma, istekliğini sağlama, yaygınlaştırma ve geliştirmesi istenmelidir.

Neden Çokdilli kre

Çocuğun akademik yaşamına olumlu katkı sağlayan her bir etkenin ortaya çıkarılması ve eğitimde yer alması gerekmektedir. Ailelerin dil çeşitliliği de bu etkenlerden biridir. Dünyamızda 7,7 milyara yakın insanın yaklaşık 7000 dili konuştuğu, bir milyardan fazla insanın çokdilli olduğu tahmin edilmektedir. (Dünya Nüfusu Raporu, 2018) Türkiye’de ise yaklaşık 40 dil vardır.

Tekdilli okullar toplumdaki dilsel ve kültürel çeşitliliği korunmaya hizmet etmemekte; anadili Türkçe olmayan çocukların kimliklerini, dillerini ve aidiyetlerini reddetmektedir. Sadece tek dilde yani anadilde eğitim, anadili Türkçe olmayan çocukların akademik başarısının önünde önemli bir engeldir, eşitsizliktir. Çocuğa anadili ile ilgili özgüven ailede kazandırılrsa da okulda çocuğun anadilinin takdir edilmemesi, yasaklanması, yer verilmemesi çocuğun özgüvenini zedeler.

Çocukların iki ve daha fazla dili eş zamanlı ve/veya ardışık öğrenme yeteneği vardır ve bu erken çocukluk döneminde değerlendirilmelidir. Bir çocuk üç yaşına kadar iki veya daha fazla dili aynı anda edinmesi paralel/eş zamanlı öğrenme iken; çocuğun ilk olarak bir dili ve sonraki süreçte ikinci dili edinmesi ise ardışık öğrenme sürecidir.

Çocuğun anadile ek olarak bir veya daha fazla dili kullanıyor olması, onun daha fazla düşünsel esnekliğe sahip olmasına yardımcı olmaktadır (Çabuk, Er, Karageyik, Tokgöz, 2018). Bu sebeple, ikidillilik veya çokdillilik çocuğun düşünsel gelişiminde ve ilerideki yaşamında büyük öneme sahiptir. Yaşadıkları toplumda birden fazla kültürel etkenle karşı karşıya kalan çocukların, olumlu bir gelişim göstermeleri için hem anadillerini hem de buldukları çevrede konuşulan dili öğrenmeleri gerekmektedir.

Erken çocukluk döneminde, buldukları çevredeki dili hem anlayıp hem de konuşabilen çocukların okuma yazmaya hazırlık becerileri kazanımı, ilerideki dönemlerde akademik başarılarını olumlu yönde etkileyecektir. Toplumda konuşulan dilin, semantik (anlam bilimi), fonem (sesbirimi), sentaks (sözdizimi) ve morfem (biçimbirim) yapılarının çocuklara, okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen etkinlikler aracılığıyla hissettirilmesi, çocukların ileri dönemlerde okuma yazma becerileri kazanımlarında büyük katkı sağlayacaktır.

Türkçe dışındaki anadilleri aile ve yakın sosyal çevre ile kısıtlandığında unutulmaya ve asimile olmaya mahkum olacağı için evdeki dil çeşitliliği çocuğun erken döneminden itibaren eğitiminde temsil edilmelidir. Okul öncesi kurumlarda anadilinin öğretilmesi,

geliştirilmesi çocuğun kimlik gelişimini ve dil edinimini olumlu etkiler, okula aidiyet duygusunu arttırır.

Okul öncesi eğitimin günlük akışında anadiline yer vermek anadil öğrenimini olumsuz etkilemez, aksine anadil öğreniminde fayda sağlar.

Berlin’de Türkiye kökenli 110 ebeveyn ile yapılan 215 tarihli araştırmanın sonuçlarına göre; ebeveynlerin eğitim seviyesi yükseldikçe iki dilli anaokullarına destek artarken; orta ve yüksek gelir seviyesine sahip ebeveynler iki dilli anaokullarını savunmuştur. Evlerinde her iki dilin veya ağırlıklı olarak Almancanın konuşulduğu ebeveynler iki dilli anaokullarını desteklerken, evlerinde sadece Türkçenin konuşulduğu ebeveynler sadece Almanca eğitim veren anaokullarını tercih etmektedir.

Kanada ve Güney Afrika’da olduğu gibi Türkiye de okul öncesi eğitimde çokdilli eğitimi kolayca başlatacak olanağa sahiptir.

Yerel Yönetimlere Çokdilli Kre ler için Öneriler

Bütçe

Çokdilli kreş binası, bahçesi ve personel giderleri belediye tarafından sağlanabilir; donanım, ders materyalleri, beslenme gibi diğer giderler ise ebeveynler ve bağışçıların oluşturacağı bütçeden karşılanabilir.

Kre binas,

Kreşler için belediyelere ait uygun ve güvenliği sağlanabilen parklarda, kurum bahçelerinin uygun bölgelerinde konforlu betonarme ya da prefabrik tek katlı binalar oluşturulabilir. Yeterli oyun ve yeşil alanı olmalıdır.

Teklif durumunda, sitelerin uygun alanlarında, çokdilli kreş yapılması şartıyla bağışlanan arsalarda da kreş açılabilir; tüm idaresi belediye Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yürütülebilir.

Talep olduğunda her mahallede en az bir kreş açılabilmelidir.

Binalara engelli çocuklar kolay erişebilmeli ve kullanımlarına uygun tasarlanmalıdır.

Yaş gruplarının her 6 aya göre ayrılacağı sınıflarda maksimum 15 çocuk bulunmalıdır.

Kreşlerin iç ve dış fiziksel kapasitesi çocukların hareket alanını kısıtlayıcı olmamalıdır.

Mevzuat

Yerel yönetimlerin çokdilli kreşleri açmasına, bütçe, işletme ve denetimine dair bağlayıcı belgeler, temel mevzuat mutlaka oluşturmalıdır. Bu belgeler halen kreş hizmeti veren yerel yönetimlerde de mevcut değildir. Ayrıca, denetim mekanizması ve denetleyici kurumda da belirsizlik vardır.

Çokdilli kreşlerin kapasite, ücret, hizmet saatleri, fiziki koşulları, çocukların ulaşımının nasıl sağlanacağı, sağlık kontrolleri ve müdahaleleri, kreşe kabul kriterleri, verilecek eğitimin içeriği ve personel yeterliği gibi konularda denetime tabi tutulmak şartıyla özerkliği, esnekliği ve koşullarına özgü politikaları olmalıdır.

E itim

Çokdilli kreşlerde eğitim dili

- Türkçe
- Abazaca, Adıgece, Arapça, Arnavutça, Boşnakça, Domca, Ermenice, Gürcüce, Kürdce (Kurmancca ve Zazaca), Lazca, Osetçe, Süryanice
- İngilizce ya da Almanca ya da Çince vd

olmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği eğitim sistemi çerçevesinde hazırlanmış, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yönetmeliğine uygun olan eğitim programı uygulanmalıdır.

Çokdilli kreşlerde Milli Eğitim Bakanlığı müfredatı temel alınmalı, belediye meclisinin uzman görüşlerine dayanarak alacağı karar ile farklı eğitim programlarına da yer verilebilmelidir.

Çokdilli kreşlerde 3-5 yaşındaki çocuklar için hizmet vermelidir.

Çokdilli kreşlerde eğitim yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak sürdürülmelidir.

Çokdilli kreşlerde her türü karar, düzenleme ve işleyiş personel ve/veya ebeveyn merkezli değil; çocuk merkezli, çocuk yararına olmalıdır.

Çokdilli kreşler 12 ay boyunca ve sadece 8:00 17: 00 saatleri arasında hizmet vermelidir.

Vardiyalı çalışan ebeveynler için 24 saat açık olabilir.

Kaynaştırma öğrencilerine yer verilmelidir.

Çokdilli kreşlerde sosyolog, psikolog, pedagog, diyetisyen ve çocuk gelişim uzmanları hizmet verebilmelidir.

Çokdilli kreşlerde cinsiyet, din, etnik köken ayrımcılığına geçit verilmemeli; ailelerin hassasiyetleri gözetilmeli; çağdaş, demokratik ve insan haklarına bağlı programlar kapsamında eğitim verilmelidir. Eğitimci bu konularda seminer ve eğitimlerle desteklenmelidir.

Çocukların özgüvenlerini ve kişisel becerilerini geliştirecek, sosyalleştirecek eğitim sistemi olmalıdır.

Çokdilli kreş açmış yerel yönetimler ve özel okullar deneyimlerini paylaşabilir.

Eğitmenler ve öğrenciler haftada bir kez psikolog ile bir araya gelmelidir.

Çocuklar haftada bir kez doktor kontrolünden geçmelidir.

Gerektiğinde, çocukların ilaç takibi hemşirelerce yapılmalıdır.

Çokdilli kreş eğitim araçlarının temin edilmesi gönüllü kişi ve grupların inisiyatifine bırakılmalıdır.

Ücret

Çokdilli kreşlerin ücret tarifesi her yıl belediye meclisi tarafından belirlenmelidir.

Eğitim materyalleri, tam gün eğitim ve beslenme giderlerine ebeveynler destek olmalıdır.

Çokdilli kreşlere çocuk kabulünde öncelik belediye çalışanları, devlet memurları, çalışan kadınlarda olmak üzere, engelli kontenjanından da çocuklar kabul edilmelidir.

Sosyo-ekonomisinin yeterli olmadığını belgelemiş ebeveynlerden ücret alınmamalıdır (belirli bir kotada).

Ebeveynlerin gelir düzeyine göre ücret politikası olmalıdır.

Ücretsiz servis imkanı sağlanmamalıdır.

E itmenler

Çokdilli eğitimin ön şartı, yönetici, eğitmen ve yardımcıların en az ikidilli (örn. Türkçe-Kürdce) olmaları beklenmelidir. Bir eğitmen dili ile anadili konuşucusu gibi iletişim kurabiliyorsa çokdilli kreşlerde ve anaokulu sınıflarında görev yapabilir.

Eğitmen, eğitmen yardımcıları ve idareciler çocuk gelişimi bölümünden mezun olmalıdır.

Tüm personel formasyon sertifikasına sahip olmalıdır.

Eğitmenler eğitim bilimleri ve çocuk bakımı alanlarından yazılı ve sözlü sınava alınmalıdır.

Eğitmenler, eğitmen yardımcıları ve idareciler KPSS'den belirli bir puan almış olmalıdır.

Anadili öğretiminde görev alacak eğitmen kısmi ya da tam zamanı çalışabilir. Eğitmen anadilinde yeterliğini sertifika ile belgelemeli, akıcı konuşma becerisine sahip olduğunu kanıtlamalıdır.

'Çocuğun beyanı esastır.' ilkesi gereği; çokdilli kreş personelinin anlayış ve tutumunda liyakat dışılık belgelendiğinde iş akdi fesh edilebilmelidir.

Dil yeterliğinde ve pedagojik yaklaşımda ebeveyni huzursuz eden konular ciddiye alınmalı ve hızla üzerine gidilmelidir. Bu amaçla, alanında uzman sivil toplum gönüllülerinin de yer alacağı bir üst kurul oluşturulmalıdır.

Eğitmenlerin mesleki yeterlikleri ve bireysel gelişimleri desteklenmelidir. Eğitmenlerin ayrımcılık, dışlayıcılık konusunda özel eğitim alması sağlanmalıdır.

Eğitmenlere dzenli olarak ve gerektiğinde hizmet iği seminerler verilmeli, farklı kreşlerde ęalıřanlar ile özellikle kriz dzenimlerinde bir araya gelerek ya da iletişim kurarak deneyim paylaşımı yapılabilir.

Diğer lklelerin ęokdilli kreş deneyimleri takip edilebilmeli ve deneyimler paylaşılmalıdır.

Dnyanın farklı ęokdilli lklelerinde eğitimi dil uzmanları olmadığında, o dili bilen yaşlı bireylerin dil ustası olduğu ve ęocukları dil ęırađı olarak eğittiklerine dair kreşler/dil yuvaları bulunmaktadır.

Denetim

Kreşler belediyenin Kltür ve Sosyal İşler Mdürlüğü/İç Denetim Mdürlüğü tarafından dzenli aralıklarla denetlenmelidir.

Belediye, MEB, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile alanda yetkin Sivil Toplum Kuruluşu temsilcilerince oluşturulacak grup tarafından düzenli olarak tavsiye amaçlı denetim ziyareti yapılabilmelidir.

Ebeveyne destek

Ebeveynlerin çocuğunun bakım, sağlık, beslenme ve eğitiminde bilgisel desteklenmesi ve donanımlanması ile edineceği yaklaşım ve tutum, sonraki akademik ya da akademi dışı süreçlerde de çocuğuyla sağlıklı ilişki kurmasında temel olacaktır.

Çocuğun bilişsel gelişimini olumlu etkileyebilmek için erken çocukluk bakım ve eğitim hizmetlerinde ebeveynlerin öğretmen ve çocuğuyla kurduğu ilişkinin geliştirilmesi için seminer ve etkinlikler düzenlenebilir.

Ebeveynler sürece aktif olarak katılmaya teşvik edilmelidir.

Ebeveynler için aile ve çocuk eğitimi seminerleri düzenlenebilir.

Çocuğunu çokdilli kreşe kaydettirmiş ebeveynler ile çocuğu kreşten ayrılıp ilkokula başlayacak ebeveynler olağan ve kriz dönemlerinde bir araya getirilerek deneyim aktarımı yapılabilir.

Kreşlerdeki çocuklara, eğitimlere ve ebeveynlere destek için diğer resmi ve özel kurum, kuruluşlarla ve sivil toplum örgütleriyle ortak çalışmalar yürütebilmelidir.

Kre ler aras,nda koordinasyon

Yerel yönetim kreşlerinin hizmet, ebeveyne dair birikim ve sorunlarını paylaşmak ve etkileşim sağlamak için her bir yerel yönetim kreş personeli arasında koordinasyon sağlanabilmelidir.

Kaynakça

<http://amuse.eurac.edu/en/publications/Documents/AMuSE-recommendations-full-TUR.pdf>

B. Çabuk, B. Er, S. Karageyik, K. Tokgöz; Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2018, Özel Sayı 4, 12-43

Bir Çocuk - İk Dil - Çift Diploma:

İk Dil Okul Öncesi Eğitim İçin Türk-Alman Yükseköğrenim Programlarının Geliştirilmesi Üzerine Tartışmalar, Editörler: Erol Esen – Havva Engin, 2017 Mart, Ankara

Çocuk - İk Dil

Berlin Örneğinde Türk-Alman Okul Öncesi Eğitim Koşulları ve Fırsatlar, Editör: Erol Esen, 2016 Mayıs, Ankara

http://www.keig.org/wp-content/uploads/2017/01/YY_web-2.pdf

<https://perspektif.eu/2020/06/01/anaokulunda-iki-dillilik-ve-cok-dillilik-tartismasina-bakis/>

<https://www.unfpa.org/swop>

<https://www.unicef.org/turkey/raporlar/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1-etkinlik-kitab%C4%B1>